

Din digitale gæstelærer: Marianne Iben Hansen

Lærervejledning til forløbet 'Rim,
remser og leg med sproget'

**Forløbet er udviklet
til dansk**

**Målrettet elever
i indskolingen**

**Online eller
fysisk fremmøde**

Forløb på 4 lektioner

Sprog og krop er i centrum i dette forløb, der lader eleverne opleve rim, sproglyde og rytmer gennem leg med ord. I forløbet inviterer forfatter Marianne Iben Hansen eleverne til at gå på opdagelse i og improvisere med både vrøleord og ord, der betyder noget.

Ord kan både fascinere og betyde noget. De kan pege på ting og handle om tanker og følelser. Sproget er vi mennesker fælles om, når vi taler sammen. Ord kan lyde og føles lækre at sige. Det fortæller børnebogsforfatter Marianne Iben Hansen om i dette forløb, hvor hun er gæstelærer.

Marianne Iben Hansen har udgivet en lang række bøger på rim og med remser til børn i alle aldre. Hendes sprogbegejstring er unik og smittende, og hun har et særligt øre for at vække læserens opmærksomhed på sprogets æstetik.

Forløbets formål

Formålet med forløbet er at udvikle elevernes udtryks-, læseglæde og sprogbegejstring, så de kan undersøge æstetiske tekster med

krop, stemme og øre, samt få blik for ord og teksters betydning.

Gennem en legende og undersøgende tilgang sætter forløbet fokus på æstetiske teksters sproglige virkemidler, eksempelvis rim, rytme og remser. Forløbet lægger også op til at improvisere med kropssprog og stemmer.

Forløbet retter sig mod alle danskfagets kompetenceområder:

- Læsning
- Fortolkning
- Kommunikation
- Fremstilling.

Det centrale i forløbet er, at eleverne undersøger sproget legende og poetisk

med øre for dets lydige virkemidler, og at de improviserer med egen krop og stemme, når de selv fremstiller rim og remser.

Det er også et formål med forløbet at løfte elevernes læring, motivere dem og styrke deres trivsel med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk.

Forløbets opbygning

Forløbet er bygget op omkring fire videoer med Marianne Iben Hansen. Til hver video er der forslag til aktiviteter, der kan anvendes i undervisningen. Aktiviteterne lægger op til, at eleverne gennem sprog og krop leger med, indlever sig i og undersøger ord og tekster - både i Marianne Iben Hansens forfatterskab og i det hele taget.

Læreren kan indlede undervisningen med at vække elevernes nysgerrighed ved for eksempel at spørge ind til, hvilke rim og remser eleverne kender. Klassen kan i fællesskab finde på ord, der rimer.

Før eleverne ser den første video, kan læreren vise Marianne Iben Hansens bøger. Læreren kan for eksempel spørge, om de kender *Axel elsker biler*, *Lille Frøken Pingelpot* eller andre af hendes bøger. Måske kan klassen også have en samtale om, hvordan forfattere mon arbejder?

Video 1: Rim og leg med sproget

I denne video fortæller Marianne Iben Hansen om sin begejstring for rim og remser og om, hvordan hun er blevet inspireret af den kendte danske forfatter Halfdan Rasmussens børnerim.

Læreren kan sætte en fælles samtale i klassen i gang ud fra følgende spørgsmål:

- Kender I Halfdan Rasmussen?
- Kan I huske nogle af hans rim?

Læreren kan også læse udvalgte rim af Halfdan Rasmussen op for klassen.

I videoen læser Marianne Iben Hansen sin egen første rimede børneremse op og viser fagter, som passer til remsen. Den lyder:

Min kat har spist min hat / Min gås har spist min mås / Min ko har spist min sko / Den spiste begge to.

Efter at have set videoen kan læreren lægge op til, at klassen prøver remsen og fagterne af sammen. Når eleverne har øvet sig og leget længe nok med remsen og fagterne, kan læreren tage initiativ til en samtale om rim. Samtalen kan tage afsæt i, hvilke ord i remsen der rimer. Læreren kan herefter bede eleverne sige andre remser, som læreren skriver eller tegner på tavlen.

Når klassen har fundet frem til et godt udvalg af remser, kan eleverne gå sammen i makkerpar. Makkerparrene vælger en remse, som de øver sig på sammen. Makkerparrene kan også finde på fagter til deres remse. De øver sig i at sige remsen sammen, mens de laver fagterne.

Som afslutning på undervisningen ud fra den første video, kan læreren læse vrøvleordsremsen fra Marianne Iben Hansens billedbog *Lille Frøken Pingelpot* op for klassen. Den går sådan her:

Um chilligum / Oggenokkenikkenum / Della hyt pyt pingelpot / Ding dappe duh.

Klassen kan øve remsen i fællesskab og tale om forskellen på vrøvleord og ord, der betyder noget. Til sidst kan eleverne igen gå i makkerpar, øve vrøvleordsremsen og finde på fagter til den.

Video 2: Lækre ord og vilde historier

I denne video præsenterer Marianne Iben Hansen nogle af sine billedbøger og giver eksempler fra dem på mærkelige og fascinerende ord samt rim og remser.

Læreren kan, efter at klassen har set videoen, lægge op til en fælles samtale i klassen ud fra følgende spørgsmål:

- Genkendte I nogle af bøgerne?
- Fik I lyst til at læse nogle af dem?
- Kan I huske vrøvlordsremsen fra *Lille Frøken Pingelpot*?

Læreren kan herefter læse *Lille Frøken Pingelpot* højt i klassen og bede eleverne istemme remsen de gange, den dukker op. Undervejs i oplæsningen kan læreren stille spørgsmål og veksle mellem disse forskellige spørgsmålstyper (spørgsmålene er eksempler til inspiration):

Forståelsesspørgsmål

- Hvad betyder, "siger hanefar og flæber"?
- Hvad betyder "fremmed"?
- Hvad betyder "rød i kammen"?

Indlevelsesspørgsmål

- Kender I det, at nogen siger, "kan I se, hun ligner mig"?
- Hvordan mon det føles at være kyllingen?
- Genkender I det at gå alene rundt og ikke blive forstået?
- Genkender I det at snakke for at bryde stilhed?

Undrespørgsmål

- Hvorfor nikker alle sammen, skønt de fleste tænker nej?
- Hvorfor føler hun sig fremmed?
- Hvordan mon bogen ender?

Efter oplæsningen kan eleverne tale i makkerpar om *Lille Frøken Pingelpot* ud fra det, de især lagde mærke til. Makkerparrene kan for eksempel forsøge at fuldende en eller flere af nedenstående sætninger:

- Jeg bliver forskrækket over, at ...
- Jeg undrer mig over, at ...

- Jeg kan godt lide, at ...
- Jeg kan ikke lide, at ...
- Jeg forstår ikke, at ...
- Jeg bliver ked af, at ...

Til sidst kan læreren lave en fælles opsamling og samtale om, hvad *Lille Frøken Pingelpot* og hanekyllingen mon taler om. Læreren kan for eksempel spørge: Hvilke hemmeligheder og drømme er det mon, de deler?

Samtalen kan også komme ind på, om eleverne genkender noget i bogen fra dem selv, fra andre eller fra andre bøger og tekster.

Hvis der er tid, og det har været muligt at skaffe flere af Marianne Iben Hansens billedbøger, kan der også afsættes tid til at læse dem – for eksempel *Axel elsker biler*.

Video 3: Lav rap med Axel

I denne video lægger Marianne Iben Hansen op til at lave en fødselsdagsrap til anden Axel fra bøgerne *Axel elsker biler* og *Axel holder fødselsdag*.

Axels fødselsdagsrap er meget enkel, og Marianne Iben Hansen inviterer alle til at være med og bruge rytme, krop og stemme. Ordene i rappen lyder:

Axel, Axel / Axel holder fødselsdag / Han bygger, og han bygger, og han bygger ... / Og han bygger verdens allerbedste bil / Yes! / Dyt båt / Den kører godt / Den er rap rap.

Fødselsdagsrapen er et eksempel på en legende måde at arbejde med hukommelse for ord gennem rim og remser både sammen med Marianne Iben Hansen på videoen og efterfølgende i klassen og i grupper.

På hjemmesiden marianneibenhansen.dk kan læreren finde diverse beats til *Axel elsker biler* i forskellige sværhedsgrader. Hjemmesiden rummer også inspiration til at arbejde med de forskellige børnelitterære værker, hun har udgivet.

Video 4: Byg et vrøvlerim

I den fjerde video viser Marianne Iben Hansen, hvordan eleverne kan lege med vrøvleord og almindelige ord. Hun demonstrerer, hvordan ordene kan sættes sammen, så de ender med at blive til rim og remser.

Læreren kan efter videoen tale med eleverne om at undersøge og improvisere med sproget gennem at bruge øre, krop og stemme. I samtalen kan indgå en snak om rim, enderim, bogstavrim og rytme i vrøvleordsremsen *Um chilligum* fra *Lille Frøken Pingelpot* (se ovenfor).

Klassen kan herefter producere en fælles vrøvleordsbank på tavlen på denne måde:

- Eleverne opfordres til at finde på ord, der er sjove og seje at sige.
- Læreren skriver ordene på tavlen og sorterer dem efter bogstavrim, ord med en og to stavelser samt vrøvleord.
- Eleverne skriver, børnestaver eller tegner ord på post-it-sedler (et ord på hver post-it).
- Eleverne kan sortere deres ord efter bogstavrim, ord med en og to stavelser, samt vrøvleord.
- Eleverne kan finde på remser som *ding dong dansesko* ud fra deres post-it-sedler. De bytter rundt på ordene og laver forskellige remser.
- Eleverne udvælger en remse på tre ord og skriver den på en plakat - gerne med en illustration til.
- Makkerparrene går sammen med en anden gruppe og lærer hinandens vrøvleremse og finder på fagter til.
- Hvert makkerpar kan optage en lille video med deres plakat og remse, hvor de på skift optager, siger remsen og viser plakaten. Videoen kan indgå i hver elevs evalueringsportofolio.

Til sidst kan læreren bede eleverne om at hænge deres vrøvleremser op i klassen og eventuelt fremføre dem med fagter.

Evaluering

Forløbet kan afsluttes ved, at læreren taler med eleverne om sproget. Hvad synes eleverne var sjovt, spændende, udfordrende? Er det alle sprog, som kan være skøre og sjove?

Læreren kan samle op på, hvordan eleverne lykkedes med at undersøge sproget legende og poetisk med øre for sprogets lydige virkemidler såvel ved at se på elevernes videoer i evalueringsportofolio som ved at notere lidt om elevernes engagement, hittepåsomhed og improvisation med krop og stemme undervejs i forløbet.

Tilrettelæggelse

Forløbet er planlagt til at vare fire lektioner. Læreren kan skaffe et eksemplar af Marianne Iben Hansens bog *Lille Frøken Pingelpot* - den kan eventuelt lånes som klassesæt på CFU. Det kan være en god ide at låne så mange af hendes billedbøger som muligt og have dem i klassen til brug for undervisningen.

Det centrale i forløbet er, at eleverne oplever det litterære sprogs æstetiske kvaliteter gennem sanser, krop og hoved ud fra en improviserende, undersøgende og legende tilgang, så eleverne bliver sprogbegeistrede og engagerede såvel sprognydende som sprogydende.

Den konkrete tilrettelæggelse i aktiviteter fremgår ovenfor.

Hvis undervisningen er online...

Forløbet kan gennemføres online med få justeringer i aktiviteterne. I stedet for at eleverne danner makkerpar, kan læreren oprette breakout rooms på klassens virtuelle platform, hvor aktiviteterne med for eksempel at finde fagter til remserne kan foregå. I hvert sit breakout room kan eleverne sammen øve sig på at sige remsen, mens de laver bevægelsen og optager den på tablets til deling i klassen efterfølgende.

Publikationen er udarbejdet juni 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **XP**

OPERATE

RAMBØLL

SDU